

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, szerda, 1908. február 19.

41. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vicolo dell'Ospedale. (Uj Wurzer ház), I. em.
TELEFON 229. SZÁM.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . . 12 kor. Egy órára . . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 1 Mlér.

Egyről-másról.

Fiume mult esztendője a hajó- és áru-forgalom tekintetében eredményteljesen zárult. Mit várjunk most már az idén? Leket-e reményünk, hogy a kivitelünkben beállott csökkenést ebben az esztendőben pótoljuk? Kevesebb lesz-e a forgalmi zavar, mint 1907-ben? Ezek mind olyan kérdések, amelyek megérdemlik az illetékes körök figyelmét. Valamit tenni kell! Ezt nagyon jól tudja Szerényi József államtitkár, tehát a kereskedelemügyi kormány. Segíteni, de mivel? A pillanatnyi segítségek többnyire nem segítenek a bajokon. A rendező pályaudvar kiépítése, a vágányfektetések, a raktárak építése nem márról holnapra történik. Tervszerűen lehet csak ezeket a beruházásokat eszközölni. A tervszerűség azonban sohasem nyilvánult meg az illetékes körök eddigi ténykedéseiben s éppen ez volt a bajok kuforrása. A rendszertelenségnek és hánytvetett munkának a kárát most valjha a magyar tengerentúli kereskedelem s ha őszinte jelentést akart volna adni a központi statisztikai hivatal, akkor kivitelünknek a mult évben való csökkenését azzal okolta volna meg, hogy a magyar tengeri kereskedelem azért nem tudott a fejlődés stádiumába jutni, mert a folytonos forgalmi beszűntetések akadályozták ebben.

A nagyhangu évi jelentések mellett egy kis szerény vállalkozás működésének az eredményéről is szerezhetünk tudomást. A fiumei kiskereskedők nem szívesen vették azt a szövetezést, amely a vasutasszövetség fiumei kerületének égése alatt jött létre. Most egy esztendője, amikor megindult, még csakugyan kicsiny vállalat volt, de egy esztendő leforgása alatt szemünk láttára nagygyárára nőtt. Ma már hétszáz tagot számlál a vasutasok fogyasztási szövetkezete. Van tőkéje, pompás raktára, szép, tágas helyisége és olcsó árukat nemcsak a vasutasoknak, hanem az állami tisztviselőknek is mér. A tőkéjét tizenhatszor forgatta meg az első esztendőben, ami a szakszerű, gondos vezetéssel tesz tanubizonyosságot. A kereskedelem fejlődése szempontjából károsnak tartja a fogyasztási szövetkezetet. Fiume azonban kivétel. Az itteni élelmiszer-kereskedők kartellisták, akik eddig a szó szoros értelmében nyuzták vevőiket. A fogyasztási szövetkezet versenyt támasztott s fennállása óta máris elérte, hogy a kereskedők kezdenek olcsóbb árakat számítani. Ez a szövetkezet a nem tisztességes haszon ellen létesült és meg állja a helyét bizonyára a jövőben is.

Egy budapesti újság, bizonyosan „lekiismeretes” fiumei jelentése alapján furcsa világításba helyezi a fiumei munkáviszonyokat.

„ . . . Fiumében — írja a szóban levő lap — már százakra és ezrekre rug a szervezett anarkista munkások száma, ezekre a genuai forradalmi csoport fiumei fiókjának száma s midőn már a szociáldemokrata párt központja belátja, hogy szervezkednie kell Fiumében, hogy az anarkizmusnak útját vágja, midőn a munkásság ekszisztenciáját veszélyezteti az anarkizmus, erről nem tud sem a fiumei gyáripár, sem az állam. Tényleg malatságos, hogy egy 49,000 lakóju városban, melyben a munkásság több mint 40,000, hol a gyáripár aránytalanul nagy — iparfelügyelőség nincs is, csupán a kormányzáságon képviseli azt egy tanácsos és egy mérnök!”

Az iparfelügyelőség hiányát jogosan említi, de nem helyes szempontból kiindulva. Aból azonban egy szó sem igaz, hogy ebben a városban már százakra és ezrekre rug a szervezett anarkista munkások és a genuai forradalmi csoport fiumei tagjainak száma. Anarkisták vannak Fiumében. Erről tudomása van a hatóságoknak is. De ezeknek száma még a százat sem közelíti meg s ha csakugyan volnának ezren és ezren, akkor talán mégis tudnának erről Fiumében. A fiumei szociáldemokratáknak itt nem kell szervezkedniük, mert már rég szervezték őket és olyan kitűnően sehol sem tudnak általános sztrájkot csinálni, mint itt. S el kell ismernünk, hogy működésükben van bizonyos tervszerűség. Általános sztrájkjal egyes csoportok kivitták a jobb anyagi helyzetet.

Azóta azonban megdrágult minden. De különösen az élelmiszer. S hogy a legfőbb szükségleti cikkeket olcsóbban szerezze be a jövőben, nyílt szótartot intézett a városhoz: Városi kenyérgyárat és városi élelmiszerraktárakat kér. Nemcsak a maga, hanem a város minden polgára számára. S ez a munkásságot, amely oly céltudatosan dolgozik, azzal akarják megvádolni, hogy kebelében melengeti az anarkizmus és nihilizmus eszméit?

(f. o.)

A visszavándorlás.

Newyork, jan. 28.

— A Tengerpart level-zöjéül. —

A legnagyobb figyelemmel és jóleső örömmel olvastam arról a mozgalomról, amely odahaza Magyarországon az utóbbi időben a társadalom kebelében megindult, s amelynek célja nem kisebb dolog, minthogy minél kevesebb honpolgár vándoroljon ki Amerikába és a már kinnlévők közül minél nagyobb számban térjenek vissza hazájukba.

A kivándorlás okaival foglalkozni nem akarok. Tisztelettel elismerem e téren nagyobb tájékozottságát azoknak, kik a baj okait odahaza közelebbről észlelhetik és tanulmányozhatják. De, hogy az itt lévők miért tértek oly csekély számban vissza az utóbbi időig, azt

jobban tudhatja egy olyan, ki hazájukat elhagyott honfitársuk között él, beszédeiket hallja, óhajaikat ellesi, szóval tudja, hogy mi bántja őket.

Népünk — miként mindenki elismeri, a lehető legjobb földmivelő nép. Miért van mégis az, hogy — a kanadai telepüket kivéve bányák mélyében, gyárak belsejében sokszor bizony testet és lelketölő munka közt dolgozik a földmivelésre termett nép inkább, semmint földvásárlásra adja a fejét? Pedig földet is kaphatna. De a nép javarésze Magyarországra gravitál, csak volna otthon mire. Én aki 10 éve, hogy Amerikában lakom s sok, igen sok magyar emberrel érintkezem, két igen lényeges okot gondolok a visszavándorlás akadályaként, melyek ha elháríthatnának, nem kétlem, sőt biztosra veszem, négyeszerödnék — normális viszonyok között is — a hazába visszatérők száma. Sokkal komolyabban megérelmődött kutató lelkemben a két gondolat, semmint azokat frázisokba tárjam. A száraz tényeknek lelkiismeretes elősorolása legyen az erő, mely azokat elfogadhatókká teszi. A visszavándorlás első akadályai a következők:

Számtalan esetet tudok, hogy egyik-másik kivándorló szerencsét próbálni jó ide s ott-hon hagyja tehermentes földcsékjét, feleségre, sógorra, szomszédra vag éppen csak ismerősére bízva azt. Egy-két év leteltével, mely alatt ő sokszor emberfeletti erővel azon dolgozik, hogy földcsékjét megnagyobbíthassa, egyszer csak arról értesül, ide szintén kivándorló falubélijétől, hogy ingatlanát elárverezték. Persze ez neki lehetetlennek tetszik, hisz nem tartozott senkinek. Kihozatja tehát a telekkönyvi kivonat hitelesített másolatát, melyből azután világosan áll előtte a szomorú való. S mi e valóban lesújtó, sőt kétségbeesztő helyzet oka? *Néhány korona adóhátralék*, mely csekélységért — anélkül, hogy őt erről tudatták volna — gondnok kirendelésével, ki szintén nem értesítette őt, dobra ütötték csekély bár, de rá nézve nagy vagyont képező ingatlanát, melynek megnagyobbításáért elhagyta a hazát. Hogy azután e szomorú tény kitörli szívéből a hazavágyódás érzelmét, azon csodálkozni héppenséggel nem lehet, annál kevésbbé azon, hogy felhasználva az itt nap-nap mellett kínálkozó alkalmat, — minthogy otthon ugy sincs mit keresnie — megtakarított pénzcsékjét itteni ingatlan vételébe fekteti be s így hazájára nézve teljesen elvesz.

A visszavándorlás másik akadályozó oka pedig az, hogy azok a magyar honpolgárok, kik ingatlan hátrahagyása nélkül jönnek ide ki nem látanak odahaza biztos támpontot s nem kapnak sehonnán serkentést arra nézve, hogy itteni szorgalmas munkájuk össztakarított gyümölcséből Magyarországon egy kis tekvőséget vásárolhassanak, hacsak négy-ötszörös áron nem, a magánparcellázók útján.

Már pedig annyit a föld népe is tud, hogy a készpenzt a megélhetés elviszi. Ha tehát garanciát látnánk arra, hogy Magyarországon van megvehető föld, ha lenne garancia arra nézve, hogy lefizetvén a vételért, a fekvőség nevére is iratik, birtokába is veheti, akkor amikor neki tetszik, menten sietne ismét Magyarországot adóztatott polgára lenni. E tény nemcsak a visszavándorlást segítően elő s általa Magyarország tapasztalt, munkaedzett

fiait nyerné vissza, de a Felvidék példájára a földnek értéke is tetemesen emelkednék; nem mesterségesen előidézett földzuzora által.

Itt New-Yorkban — sőt több amerikai városban — egy iroda volna föllátható, amelynek mindazon községek, honnét ingatlannal bírók ide kivándoroltak, felhívandók volnának két-három hónaponként kimutatást küldeni a kivándorlottak adóhátralékáról s ez tudatná az itt tartózkodó adóhátralékost.

A második bajt illetőleg a kormány a fenti iroda rendelkezésére megküldené mindama — akár az állam, akár magánosok tulajdonát képező — földek helyrajzi, minőségi stb. leírását, melyeket telepítés céljából, parcellánként való eladásra szántak, a vételár és egyéb föltételek közlésével. Így egy megbízható intézmény kezébe lenne letelve néhány százezer ember sorsa, miáltal a bizalmatlanság megszűnne, mely az Amerikába vetődött magyarok között egymás irányában fennáll, ha látnák, hogy egy tisztességes, biztos állami intézmény gondoskodik róluk.

B. P.

UJDONSÁGOK.

Farsangi naptár.

Február 19. Nagy „biancorosa” álarcos bál.
Február 22. Filharmonikusok jelmez bálja.
Február 23. Filharmonikusok nagy bálja.
Február 23. Nagy álarcosbál a Comunale színházban. Kezdeté este 9 órákor.
Február 26. A Jellacsics ezred tisztikarának jelmezbálja a Deák-szálló nagytermében.
Február 29. Nagy bál a Casino Patriotticóban.
Március 1. Nagy gyermekbál a Comunale-színházban. Kezdeté délután 3 órákor.
Március 3. Utolsó álarcosbál a Comunale-színházban.

— **Rappresentanza.** A városi képviselőtestület má délután 6 órákor a polgármester elnöklésével ülést tart, amely nem lévén nyilvános jellegű, adminisztratív ügyeket fognak elintézni.

— **A Casino Patriottico az esküdt-szék előtt.** Tavaly márciusban, *zanella* rikárdó a Casino Patriotticóban megsértett többeket a kaszinó tagjai közül, amire a megsértettek közül *Sablich* Antal a kaszinó elnökét, *Bellent* provokálta, tekintve, hogy *zanella* rikárdó már rég nincs abban a kellemes helyzetben, hogy tőle az ember elégtételt kérhessen a lovagiasság ösmert kritériumai keretén belül. De úgy gondolta *Sablich*, *Bellen* is adhat elégtételt, azonban az autonompárton ilyes dolgokban nem szivesen szoktak kötélnek állani. Szóval, *Bellen* ur, híven a *zanella* közgavallér ur intencióinak, nem adta meg az elégtételt, hanem 500 korona áru szentelt gyertyát véve a S. Vito templomának (szerencés megszabadulása fejében), ment a büntetőtörvényszékhez panaszra, mert őt *Sablich* az eset után egy lap nyílterében gyávának nevezte. A vértés talált: *Bellen* pörölt. A fiumei törvényszék mérlegelvé a sérelmet a sértettel 40 korona pénz-büntetést szabott ki, amit *Bellen* természetesen megfizetett. A Tábla az ítéletet megsemmisítette és elrendelte, hogy a pesti esküdtzék hatásköre lévén illetékes, oda vigye el a Casino Patriottico az ő véző és sajtó sebé. Pont. Itt beveződnek az eset, ha nem tekintenénk be a Casino Patriottico hivatalos sajtójának ékes soraiba.

Ez a szerencsétlen sajtótermék műörmében tör ki affelelt, hogy a pör a budapesti esküdtzék elé fog — ha meg nem retirálnak addig! — kerülni. És azzal indokolják ezt az örömet, hogy ott majd „megismerik a magyarok, hogy milyen emberek üdöztetései voltak kitéve”, *Küscher* ügyvéd ur révén, akít pedig már a nagy pécsi tárgyalásból is kellőképpen ismernek. A fő azonban, hogy az ügy a fővárosban kerül tárgyalás alá, legalább csakugyan megláthatja a magyarság, ott fön is, hogy kik azok a jó autonomisták? Lesz gondunk arra, hogy kellő kommentárookban részesedjenek. De ha ők annyira bíznak a maguk igazában, vagyis a fővárosi esküdtzékben, miért nem merte *zanella* ur lapunk felelős szerkesztője ellen beadott tömeges becsületsértési és *ragalmazási* (?) ügyeit letárgyaltatni? Ó kelme nem olyan fán termett, hogy „megkegyelmezett volna neki, hanem félt a szennyest a nyílt esküdtzék elé állítani. Inkább le-

fizetett 440 korona perköltséget, csak a beadott panaszait vonhassa vissza. Igazán jó szívű ember a *zanella*, úgy félti — a saját bőrét!

Ezt pedig felemlítjük, mert *zanella* rikárdó írja ma az olasz újságban, hogy mi voltunk többek közt művelői a tavalyi casinóbéli skandalumoknak. Mi, a „pseudogavallérok”, az „állovagok”. Bizonyára azért, mert bennünket még nem diszkvalifikáltak és még mindenféle kihívást eltagadtunk. És ez fáj, nagyon fáj oda át! De nem baj, majd rá nyom egy szépségfástromot a budapesti esküdtzék. Csak legyen benne köszönet!

— **Jéggyártás bőra segítségével.** Eddig ugyan nem sejtette senki, hogy a bőra nemcsak kárt okozhat, hanem hasznos ipari célokra is használható. A fejlődő ipar mindennek megtalálja a nyitját. Így most megtalálta a módját annak, hogy miképpen kell a bőrat, ezt a kellemetlen hideg északi szelet a jéggyártás céljaira fölhasználni. Eddig Fiuméra nézve csak egy haszon háramlott belőle: egészségügyi szempontból, amikor végigsöpört a város utcáin és a tengerbe vitt minden piszkot, szemetet. Ezzel szemben azonban sokkal nagyobb károkat okozott a kikötőben és a város más helyein a bőrat a közel jövőben már jéggyártáshoz fogják használni. A tenger-mellékén természetes jégképződés nincsen, a hatalmas gépekkel való gyártás pedig drága és nem gazdaságos. A trieszti Quarantotto és Társa cég évenként közel 50.000 koronát költött jégszükségletének fedezésére. Ez a körülmény arra indította a céget, hogy komolyan foglalkozzék azzal a kérdéssel, hogy miképpen lehetne a bőra segítségével jöget gyártani. Hosszas tanulmányozás után az opcinai völgy egy magaslatán 360 méternyire a tenger színe felett megépítette a „bőrajéggyárat.” A gyár 50 méter hosszú, 18 méter széles és tíz méter magas. Az egész épület faalkotmány, amely 2 emeletből áll. Az alsó emeleten 12 jól záró rekesz van, a tulajdonképpeni jégtartályok, amelyek mindnyikébe 80 vagon jég fér el. A jéget a legfelső emeleten gyártják, ahol egy 900 négyzetméter terület van. A vizet 48 önműködő vizsugarú apró cseppekben mériszt, úgy hogy bórás időben ezek a cseppek a levegőben jégé válnak és a felület színtájára hullanak, ahol néhány óra alatt több métermázasnyi szilárd jéganyaggá alakulnak. A felső tulajdonképpeni gyárból e különböző formájú jégdarabok az első emeleti tartályokba jutnak, ahol egy-egy szilárd darabbá fagynak össze. Egy fokos bórás időben ez a gyár 24 óra alatt 25 vagon jéget készít s ha a hideg a 2° felé áll, a termés mennyisége megkétszereződik. A gyártáshoz csak tiszta vizet használnak. Az így előállított jég fele annyi költséget emészt fel mint a műjég. Triesztben remélik, hogy a jéggyár fedezni tudja a város egész jégszükségletét. A bőranak ilyen gazdaságos felhasználását talán Fiumében is megkísérelhetnék.

— **Ahová az Adria hajói járnak.** Ezen a címen *Gonda* Béla miniszteri tanácsos a Magyar Földrajzi Társaságban e hó 20-án este 6 órákor a m. kir. tudomány-egyetem földrajzi intézetének nagytermében felolvasó estét tart vetített képekkel.

— **Nemzetközi képtárlat** A De la Ville számló 7. számú helyiségében *Schwarz* Károly műkereskedő nemzetközi képtárlatot rendezett be, amelyben képviselve vannak a kiváló magyar, olasz, német, francia és más nemzetiségű művészek alkotásai. A képek között nagy számmal vannak pompás táj és genréképek. A képeket egész nap meg lehet tekinteni. Belépődíj nincsen. A tárlatot számosan látogatták, tekintve, hogy Fiumében ritkán nyílik alkalom a műértő közönségnek szép képgyűjteményt látni. *Schwarz* Károly műkereskedő képei közt sok neves olasz és francia művész nevével találkozunk az értékes dolgoknak egész halmozatát állította a fiumei közönség elé. A képtárlatot már eddig is sokan látogatták meg.

— **Felolvasás.** A fiumei társadalomtudományi körben ma este 8 órákor felolvasás lesz, amelyen *Farina* Viktor a költészetről tart előadást és több saját szerzeményét adja elő.

— **A gimnazisták bálja.** Az e hó 25-én tartandó gimnazista bált megelőző hangverseny műsorát a rendezőség már megállapította. Az érdekes műsort itt adjuk közre:

1. Intermezzo Mascagni *Amico Fritz* című operájából. Előadják hegedűn: *Révész Andor* VIII., *Frankl* Ernő VIII., *Schmidt* Lajos VII., *Glavassevits* Frigyes VIII., *Palcse* Arrigo VII., és *Bacich* Péter VIII. osztályu tanulók, zongorán kíséri *Clerc* János VIII. tanuló. 2. Olasz monológ. Előadja *Spehár* Milán VII. osztályu tanuló. 3. Mihályi: *Pásztortüzek*. Zongorán előadja *Szauter* József VII o. t. 4. a) *Tosti*: *Vorrei morire*. b) *Fráter* Lóránd: Magyar dalok. Énekli dr. *Urbanek* Sándorné urnő, zongorán kíséri *Clerc* János VIII. osztályu tan. 5. Magyar monológ. Előadja *Schmidt* Tivadar VIII. oszt. tan. 6. *Beriot* VII. hangversenye. Hegedűn előadja *Révész* Andor VIII., zongorán kíséri *Clerc* János VIII. oszt. tanulók. 7. Állatok hangversenye. Előadja hat igen művelt és okos állat, szabadon elővezetve.

A változatos műsor bizonyára szép számú vendégsereget biztosít a mulatságra. A műsort a multság estéjén osztja ki a rendezőség.

— **Kitüntetés.** *Crnkovics* József cirkvenicai vendéglőst a most tartott bécsi műkönyha kiállításon az izletesen készített ételekért díszoklevéllel és nagy arany éremmel tüntették ki. A kitüntetés annál is inkább figyelemreméltó, mert *Crnkovics* Józsefnek már 1905-ben, az orvosi kongresszuson is nagy kitüntetésben volt része.

— **A német hajóügynökségek munkában.** A *Tengerpart* legutóbb részletesen foglalkozott a *Norddeutscher Lloyd* dolgaival. A brémai és hamburgi hajózási vállalatok és ügynökségeik igen jól tudják, hogy a Duna-Tisza körüli nép amugy is nyomoruságos gazdasági viszonyai még mindig rosszabbodnak s alaposan káknázzák azt, amit az utóbbi évek szomorú statisztikája ridegen igazolt is, hogy nekünk inkább választva a bizonytalan jövő kockázatát s kivándorol Amerikába, semhogy tovább küzdjék az itthonlét bizonyos nyomorával. Az ember-liferánsok tehát felhasználják a kedvező alkalmat és csábító reménységet ébresztve az elégtelenség boldogtalan hadában, viszik innen az ország legnagyobb erősségét, fenntartóját: a földműves és ipari munkást.

A csábító levelek ezrei özönlenek napról-napra az országba. A *Norddeutscher Lloyd* és a *Missler* F. cég nem mai gyermekek az emberkerítés terén. Tudják, hogy a posta elköbözta azokat a leveleket, melyek a kivándorlásra csábítgatnak. Nem is küldik tehát azokat olyan jámboran, hogy a postának csak rá kelljen pislantania a borítékra s már is kitudódják, mit tartalmaz a levélke. A levelek legtöbbször Bécstől továbbittatják, de nem sajnálják a fáradságot attól sem, hogy a feladás valamelyik magyar városból, Pozsonyból, Győrből, vagy még kisebb s így kevésbé ellenőrzött városból eszközöltessék. A kitünően adminisztrált levélküldés végzi az uttó és munkáját. Alapos munka. Valóságos hólabdarends er. Mert ezek a levelek a csodálatos ígéretek ellenében mindössze egy kis előleget kérnek melynek felét azonban provízió fejében átengedik a címzettnek, sőt minden kerített ember után is ugyanannyit fizetnek neki. Nagyobb nyomaték kedvéért ilyen szelvényt mellékelnek a levél mellé:

Az egyenesen hozzám átutalt északamerikai utasok után 5 forint (10 korona) jutalékot engedélyezek önnek. 11—12 éves gyermekek féldíjat, csecsemők semmit sem fizetnek s ön az előleg beküldésekor nyomban levonhatja a jutalékát.

A levelet ezuttal B. Südel brémai cég, mely egyébként a *Norddeutscher Lloyd* ügynöksége, 1908. január havi kelettel küldötte széjjel az említett szelvény, válaszbélyeg, és a különösebb reklámokat tartalmazó mellékletek kíséretében. Maga a levél felhívja az igen tisztelt kivándorolni szándékozók figyelmét arra a körülményre, hogy kicsoda csodás alkalom van most a kivándorlás a Különösen Dél-amerika, Argentana az ígérlet földje. A hajóárak csodálatosan kedvezőek. Brémából Newyorkba például a fedélközön mindössze 189 korona a hajójegy. De ez semmi. Délamerikába Galvestonba például, ami aránytalanul hosszabb ut, mint Newyorkig, mindössze 153 koronát számítanak. / családok, a provízió ebből is abból is kijár. Az áldozat persze nem

törődik semmivel, legkevésbé azzal, hogy a Délamerikába való kivándorlást a belügyminiszter egyáltalán eltiltotta, tudva azt, hogy ott gyakran a legsivárabb éhhalál veszedelme ellen sem talál védelmet az a boldogtalan kivándorló, akit a lelkei emborkufárok meg ejtettek.

— **Köszönetnyilvánítás.** A Commune színházban tartott jótékony célú dohányári bál alkalmából az alább közölt felülfizetéseket nyugtázza és köszöni a bál rendezőbizottsága:

Gróf Nákó Sándor 100, Madarassy Gábor 20, Termatsits Kálmán, Bauer Vince 20, Nyilvános Raktár vállalat 50, Circolo Viola 10, Societa degli adetti al commercio 10, Szegedi kender fonógyár (Budapest) 10, Nezsideri papírgyár (Budapest) 20, Központi dohányáruda (Budapest) 10, Societa dei veterani 10, Milch et Battestini (parkett-gyár) 10, Krisman Manif. 7, Billitz Sándor 15, Bressler és társai (Budapest) 10, Balas M. 5, Dávid Károly (Budapest) 50, Demarmels G. 10, Farma Angelo 3, Barbare Adel 5, Ereolesi testv. 20, Gustincich János 20, Geogevic cipész 10, Grünfeld vendéglős 2, Dr. Holtzbeck 10, Herzog L. M. (Budapest) 20, Dr. Krausz Odön 5, Miller Márton 20, Müller testvérek (Budapest) 5, Petrák A. 6, Rauschel N. 25, N. S. 15, Valentino Kruh 5, Waltendorfer Pál (Budapest) 10, Schwarz és Gerő 7, Vidmar György (Zengg) 20, Tolnai Arnold 20, Albanese M. 6, Vezil Benvenuto 30 korona.

— **A vasuti beruházások.** A kereskedelmi minisztériumban már teljesen elkészült az új vasuti beruházási programra vonatkozó törvényjavaslat. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter jóváhagyta azokat a pótlásokat, amelyeket a kereskedelmi minisztérium vasuti osztálya s a Máv. igazgatósága még szükségesnek találtak s amelyek eredeti tervtől eltérőleg, 11 koronával szaporították a beruházási program költségeit, miáltal ezek a költségek nem 200, hanem 211 millió koronára rúgnak. Kossuth Ferenc, mint értesülünk, a képviselőház legközelebbi ülésén beterjeszti a törvényjavaslatot, amely a Máv. vonalain szükséges nagyszabású beruházási programot s a szükséges költségek elosztását foglalja magában. Az új beruházási költségek főleg állomások, vágányok építésére, a kocsipark szaporítására s új mozdonyok beszerzésére keltenek.

— **Mozgófényképek.** Az „Edison“ mozgófényképszínház legújabb műsora: Előre a zenével. — Steaple Chase (felvétel a londoni versenytérről). — Kegyetlen tréfa. — A nem sikerült szerenádnak.

x **Amerikai rendszerű uri szabóság.** A napokban nyitotta meg helyben a Vicolo della Dogana 4 számú házban, (a kocsipostával szemközt) a Seiler R. cég, melynek központja Budapesten a Dohány-utca 92. szám alatt van, új uri szabó műhelyét, ahol csak is két árban, 18 és 24 frtért készülnek mérték után finom kivitelben és tiszta gyapjuszövetből angol szabású elegáns uri ruhák. A magyar céget a helybeli magyarság jóindulatába ajánljuk.

TÁVIRAT. TELEFON.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, febr. 18. A képviselőház ma délelőtt Justh Gyula elnöklésével ülést tartott. Wekerle Sándor miniszterelnök megemlítette a portugál királygyilkosságát és kérte a házat, hogy fejezze ki jegyzőkönyvben részvétét.

Ugron Gábor kijelenti, hogy undorodik minden gyilkosságtól, de undorodik attól az uralkodótól is, aki elnyomja a népet. A magyar népet is elnyomják. Tiltakozik a jegyzőkönyvbe való részvét ellen. Ő csak a nép iránt érez részvétet. A Ház Wekerle Sándor miniszterelnök indítványát fogadta el. Ezután elhatározták, hogy a legközelebbi ülést holnap délelőtt tartják.

A házszabályrevízió.

BUDAPEST, febr. 18. A képviselőház mai ülése előtt Justh Gyula elnök szobájában tanácskozás volt Wekerle, Darányi és Kossuth miniszterek részvételével. A tanácskozáson elhatározták, hogy a házszabályr vizitő törvényjavaslatot a legközelebbi ülés napirendjére tüzetik ki. — Lengyel Zoltán kijelentette, hogy a házszabályrevíziót a nemzetiségiek miatt szükségesnek tartja. A disszidensek nincsenek a javaslat ellen. Az ügyben holnap délután tartandó értekezletükön döntenek.

ERBISTI GIOVANNI „All' Universo“

FIUME, Via del Fosso 2.

A dési választás eredménye.

DÉS, febr. 18. Az itteni választás tegnap késő este ért véget. Barsay András alkotmánypárti képviselő 235 szótöbbséggel képviselővé választották Gaál István függetlenséggel szemben.

Öngyilkos közjegyző.

KOLOZSVÁR, febr. 18. A királyi ügyészség indítványt nyújtott be a törvényszékhez, hogy Dunay Endre naszádi közjegyzőt több súlyos szabálytalanság miatt mozdítsa el állásáról. Dunay értesült erről és ma föbelötte magát.

Az olasz flotta az Adrián.

RÓMA, febr. 18. A Stefani ügynökséget a következők publikálására hatalmazták fel: A „Secolo“ az a híre, hogy az olasz hajóraj azért nem megy Adria tengerre gyakorlatozni, mert Tittoni külügyminiszter a monarchia külügyminiszterének kívánságára utasította a hadügyminisztert, hogy álljon el a tervtől. A nevezett lap hozzátűzte még, hogy Tittoninak heves jelenete volt Bettolo admirálissal. Ez a hír nem felel meg a valóságnak. Az olasz külügyminiszter sem a hadügyminiszterrel, sem a hajóraj-parancsnokával erről nem tárgyalt.

Kazánrobbanás egy hajón.

PÁRIS, febr. 18. A Marokkóban állomásozó „Descard“ hajón kazánrobbanás történt. Tíz ember meghalt, harminc megsebesült.

Felelős szerkesztő: Korcsmaros Nandor.

Szerkesztő és lapigazgató: Murai Jenő.

Szoptató anyák

gyönyörködve látják, micsoda erőt és életöröme kölcsönöz nekik a

Scott-féle Emulsio

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védelme — a halászt — írjuk figyelembe venni.

Amellett hogy izletes, elősegíti az étvágyat és az emésztést, továbbá erősítőleg hat az egészségre és az egész szervezetre. De a mellett igen jótékony hatással van a szopós gyermekre is, rózsás színt ad neki, erősíti, tehát kettős a szerető szülő öröme.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50. fillér.

Kapható a gyógyszerárakban.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Esténként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

Tévedés az,

ha bárki, akár reklám céljából akár más szándékkal azt állítja, hogy jobb magyar ételeket, vagy jobb magyar borokkal szolgál, mint az egyedüli, jó hírnevű

MAGYAR VENDÉGLŐ magyar otthon

„Riva Szápary“, az Adria palota mellett. Az előkelő magyarság találkozó helye.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók

— Óriási készletek az idenyre —

elegáns, modern és elsőrendű
kész férfi-és gyermek - ruhákban.

Nagy raktár szörmeárakban.

Ruhák mértékre is készítettek

PÁLYÁZAT.

Az „Adria“ magyar királyi tengerhajózási részvénytársaság főszolgái állásra pályázatot hirdet. Föltételek: a magyar és az olasz nyelvnek tökéletes tudása és esetleg más nyelvek ismeretének igazolása. Évi javadalmazás 1,560.— korona és egyenruha. A folyamodások a társaság titkári hivatalához intézendők.

15-16 éves fiu.

ki magyarul és olaszul tud, helybeli bankintézetnél hivatalosolgának felvétetik. Ajánlatok „Igyekvő 18“ jellige alatt a kiadóhivatalba küldendők.

SCHWARZ KÁROLY műkereskedő.

Mó dern mesterművekből álló

NEMZETKÖZI

művészeti kiállítása

e hó 22-éig megtekinthető Fiumében a Della Ville szálloda 7. számú nagytermében. Nyitva reggel 9 órától este 6 óráig.

Szabad bemenet.

A

„Pannonia“

kávéházban

ma és minden este

MANCSU PALI

jeles versezi cigány zenekara

hangversenyez.

Lovranában (Abbazia közvetlen közelében) a „QUARNERO“ szállodát és PENSIÓT

LÁTOGATJA MINDEN MAGYAR EMBER.

Tulajdonos: ZIPERA RUDOLF, az abbaziai Jeanette szálló volt szakácsa.
Kitüntette a nagy korona-renddel a svéd király által.

Kitűnő konyha. Elegánsan berendezett balkonos szobák
gyönyörű tengeri kilátással. Remek terrasz.

Mérsékelt árak. Fürdők a házban.

Családok részére nagy engedmény.

Magyar mézáros!

Vásárcsarnok 24-26 sz.!

Bátorkodom a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a fiumei központi vásárcsarnokban (első csarnok 24-26 sz.)

magyar mézárszéket
nyitottam.

Marha- borju- és sertéshúst és mindenféle hús-
neműt kifogástalan minőségben és mindenkor
friss állapotban árúsítok.

A mélyen tisztelt háziasszonyok és a vendéglői kar szives pártfogását kéri

tisztelettel
REICH VILMOS.

Pontos kiszolgálás!

Jutányos árak!

Vendéglősöknek árkedvezmény!

Házhoz szállítás kívánatra!

KURZ FRIGYES

szobafestő

czimfestő és mázoló,

Vicolo del Pino 9.

Elvállalok szoba- és díszlet-
festést, mázolást a legegyszerűbb
kivitelről a leggazdagabbig.

Fa-, bádóg-, vászon- és üveg-
cimentáblák készítését a legmo-
dernebb kivitelben a legolcsóbb
árak mellett.

A n. é. közönség szives párt-
fogását kéri

műt. tisztelettel

KURZ FRIGYES

Vicolo del Pino 9. szám.

A fiumei közönség és az
idegenek figyelmébe!

—o—

A legelső rendű uri és női

divat-különlegességek

Fiumében kizárólag

Alpron Attilio

czégnél a Corsón kaphatók.

Vas- és érczárú-üzlet

Simper János

Fiume, Via Governo 20.

Telefon 402.

Kályhák, sparherdek,
kályhavédők, széntartók
stb. nagy raktára.

Különlegességek

konyhaedényekben.

CRNKOVIĆ

szálloda, penzió és kávéház.
CIRKVENICA.

A fürdő központján, közvetlen a tengerpart
mentén, a molótól 2 pezznyire.

Kitűnő magyar és német konyha.

Kitüntette a német orvos kong-
resszus által.

Eredeti magyar és német fajborok va-
lamint Müncheni és- Pilseni sörök.

Utazóknak és kirándulóknak kiválóan
alkalmas hely.

Olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

Tulajdonos: CRNKOVIĆ JÓZSEF.

Rákóci vendéglő

Az új kivándorlási palotával szemben.
Valódi magyar konyha.

Ebéd és vacsora 20 forint.

Kényelmes hely társas kuglizók
részére. Gyönyörű kerthelyiség.

Tisztelettel

GULYÁS LÁSZLÓ, vendéglős.

Első és legjobb hírnevű óráüzlet

Nattich Henrik

FIUME, Corso.

Chronometer és műórás.

Genfi és Glashütte-féle

angol különlegességi

gyártmányok.

Hotel Pension Herkules ABBAZIA.

Modern kényelemmel berendezett ház
a molóval szemben. - Hires konyha.
Családok részére mélyen leszállított
árak.

E lapra hivatkozók kedvezményben részesülnek.

Tulajdonos: Wilsch Albert

A magyarok legkedveltebb pensiója
és étterme a

SLATINA

étterem és pensio

ABBAZIABAN

szemben a Slatina fürdővel.

Gyönyörű árnyas kert. - Kitűnő konyha. -

Tiszta italok. - Mérsékelt árak.

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

Ha szereti az egészségét,
használjon kizárólag
aluminium konyhaedényeket

tiszta alumíniumfémekből, a melyekkel fűtő-
anyagban 40%-ot tartanak meg.

EGYEDÜLI FŐRÁKTÁROS

LEONESSA VINCENZO

Via Andrassy 17. - FIUME - Via Andrassy 17.

Cinematograf „EDISON”

Mozgóképtéren

VIA FIUMARA 2. SZÁM.

A legszebb és legtekélyesebb ve-
títési szerkezettel.

Villanyosan szellőztetett s kényel-
mes ülésekkel berendezett nézőtér.

Állandó előadások d. u. 1/25-től
kezdve.

Állandó bérletjegyek is válthatók
a pénztárnál.

Pension Jeanette

LOVRANA.

Elsőrangú ház a moló közvetlen
közeliében, nagy árnyas kerttel, mely
a tengerpartig terjed.

Balkonos szobák tengeri kilátással.

Saját tengeri fürdő. Mérsékelt árak. Kitűnő konyha.

Magyar tulajdonos: Ódor Kálmán.

OH JAJ!

Köhögés, rekedtség
és elnyálgatás ellen gyors
és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái

az étvágyat nem rontják
és kitűnő ízűek.

Doboza 1 és 2 korona.
Próbadoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NADOR” gyógyszer-tár

Budapest, VI., Váci-körút 17.

KAPHATÓ FIUMÉBEN: Accurti Károly, Babié Hinko, Mizzi Adorján
Prodám János, Schindler Adolf gyógyszertárban, Rosenkört Gasztáv

ELJEN!

Egger-mellpasztillaja!
csakhamar meggyógyított

HIRDETÉSEK felvételnek
a kiadóhivatalban.

PENSIO STEINACKER

ABBAZIA

A WANDLEBAHN KÖZELÉBEN.

Kitűnő KOSER konyha.

Elegáns balkonos szobák gyönyörű ten-
geri kilátással.

Családok részére nagy kedvezmény

Mérsékelt árak. Figyelmes kiszolgálás.

Villa Dražica

Abbazia.

Szép fekvés, kilátással a tengerre.

Kényelmesen berendezett szobák

= MÉRSÉKELT ÁRAKON. =

Tivoli Szálloda és Pensio

létiben, Abbáziától 10 pezznyire

Gyönyörű, kiránduló hely uszonákra.

Naponta friss halak magyar gulyás és
sült iba.

Ugyanott szobák is kaphatók gyö-
nyörű tengeri kilátással.

Jutányos árak.

Tulajdonos: BARTH E. G.

BRISTOL PENSIO

és

RIVIERA PENSIO

LOVRANA.

Gyönyörű fekvésű épületek, szén
kertekkel. Szobák tengeri kilátással.

Pontos kiszolgálás. Mérsékelt árak.

Minden szükséges kényelem. -

PROSPEKTUS.

NYOMATOTT A QUARNERO NYOMDÁBAN, FIUME.